

РОЛЬ БЮДЖЕТІВ РОЗВИТКУ В ПІДВИЩЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ

В статті розглядається економічна сутність бюджету розвитку та його роль у інвестиційному забезпеченні соціально-економічного зростання території

Ключові слова: бюджет розвитку, місцевий бюджет, інвестиційне забезпечення, соціальна сфера

В умовах реформування сучасної соціально-економічної політики України однією з проблем, що потребують негайного вирішення, залишається проблема ефективного управління бюджетними коштами.

Використання бюджетних ресурсів завжди було в центрі уваги вітчизняних і закордонних науковців, проте питанням використання коштів бюджетів розвитку, які становлять значну частину загального бюджету адміністративно-територіальних одиниць, на нашу думку, приділялася не достатня увага. Так, зокрема, питання визначення економічної сутності бюджетів розвитку розглядалися в роботах таких науковців як: Запатріна І.В., Затонацька Т. Г., Малиняк Б. С., Ставицький А.В. та багатьох інших, при цьому, не достатньо вирішеною залишилася проблема ефективного використання коштів місцевих бюджетів розвитку

За законодавством України у видатковій частині місцевих бюджетів окремо передбачаються видатки поточного бюджету і видатки бюджету розвитку. Кошти поточного бюджету спрямовуються на фінансування установ і закладів, що утримуються за рахунок бюджетних асигнувань і не належать до бюджету розвитку. Кошти бюджету розвитку спрямовуються на реалізацію програм соціально-економічного розвитку відповідної території, пов'язаних із здійсненням інвестиційної та інноваційної діяльності, а також на фінансування субвенцій та інших видатків, пов'язаних з розширеним відтворенням [1].

Так на сьогодні існує декілька підходів до розуміння сутності бюджету розвитку. В роботі [2] автор під бюджетом розвитку розуміє складову частину спеціального фонду

місцевих бюджетів, в якому зосереджуються бюджетні ресурси, призначені для проведення інвестиційної та інноваційної діяльності.

В закордонній практиці під бюджетом розвитку розуміють складову частину державного бюджету, що формується в складі його капітальних витрат і використовується для кредитування, інвестування та гарантійного забезпечення інвестиційних проектів [2].

У рамках українського законодавства в якості складових видаткової частини бюджету розвитку місцевих бюджетів виділяються наступні видатки:

- погашення основної суми боргу Автономної Республіки Крим та місцевого самоврядування (крім боргу за короткостроковими позичками, отриманими на покриття тимчасових касових розривів у процесі виконання місцевих бюджетів);
- капітальні вкладення;
- внески органів влади Автономної Республіки Крим та місцевого самоврядування у статутні фонди суб'єктів підприємницької діяльності [3].

Бюджет розвитку - це частина бюджету органів державної влади чи місцевого самоврядування будь-якого рівня, призначена для фінансування інноваційної й інвестиційної діяльності, пов'язана з капітальними вкладеннями як у виробничу, так і в невиконавчу сфери, й інших витрат по розширеному відтворенню з метою соціально-економічного розвитку як країни, так і її окремих територіальних утворень, а також витрат по відновленню навколишнього середовища. Розмежування бюджету на бюджет розвитку й бюджет поточних видатків не є обов'язковим, якщо це не передбачено законодавством. Доцільність виділення таких бюджетів виникає тоді, коли потрібно особливо враховувати розходження в підходах до формування й оцінки видаткової частини бюджету. При цьому виходять не тільки з необхідності першочергового фінансування поточних видатків, але й з визнання важливості забезпечення соціального й економічного розвитку країни і її окремих територіальних утворень, а також вибору його пріоритетних напрямків. Видаткова частина бюджету розвитку може містити асигнування-дотації, трансферти й субвенції бюджетам нижчого територіального рівня, а також дотації й субвенції підприємствам й іншим юридичним особам [4].

Заслугове на увагу запропонована в роботі [5] теза про те, що використання бюджету розвитку повинне, в першу чергу, передбачати поряд з високою економічною ефективністю реалізованих проектів ще й частковий характер фінансування й диверсифікацію ризиків між державою та приватним капіталом, конкурсність та зво-

ротність коштів. На жаль, сучасні методики використання коштів бюджетів розвитку не відповідають окресленим вище вимогам, не сформований ефективний загальнодержавний підхід до оцінки соціально-економічної ефективності інвестиційних проектів, не працює система відбору проектів, що будуть виконуватися за рахунок часткового або повного фінансування з бюджету розвитку.

Сьогодні, видатки місцевих бюджетів використовуються за традиційними схемами, практично відсутні новаторські підходи до підвищення ефективності їх використання. Проте слід враховувати, що всі пропозиції щодо реформування місцевих бюджетів повинні бути узгоджені з чітко визначеним обсягом ресурсів, передбачаючи чіткий результат та відповідно бути забезпечені чіткими плановими заходами. Відносно видатків розвитку на інвестиційну діяльність в соціальну сферу цієї вимоги не завжди дотримуються, оскільки ці кошти часто використовуються на покриття основної суми боргу. Виходячи з визначеної структури видатків бюджету розвитку, можна зробити висновок, що сьогодні, на жаль, майже відсутня система стратегічного мислення при управлінні такими видатками, існуюча структура видатків не сприяє вирішенню стратегічних питань на місцях і не є безпосередньо засобом реалізації інвестиційно-інноваційної політики.

Стосовно перспективи використання коштів місцевих бюджетів розвитку, слід зазначити, що з кожним роком роль коштів на реалізацію соціально-економічних проектів зростає. Так, щороку збільшуються планові обсяги субвенцій з Державного бюджету України місцевим бюджетам на реалізацію інвестиційних проектів.

Отже, на сьогодні постає єдине питання: хто виступить гарантом забезпечення ефективності використання коштів бюджету розвитку? При цьому відповідь одна: виникає необхідність створення нових сильних інститутів, що не тільки будуть гарантами ефективного використання таких коштів, а й візьмуть на себе відповідальність за управління ними.

Список використаних джерел

1. Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 21.05.1997 р. № 280/97ВР зі змін, і доп. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
2. Запатріна І. В. Інституційні аспекти реалізації концепції «двох бюджетів» на прикладі російського досвіду /І. В. Запатріна // Фінанси України. - 2006 - № 9 - С. 18-29.

3. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : кодекс України від 21.06.2001 № 2542- III із змінами та доповненнями. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
4. Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. - 5-е изд., доп. и перераб. - М.: Ин-т новой экономики, 2002. - 1280 с.
5. Запатріна І. В. Стабілізаційний фонд і видатки розвитку / Запатріна І. В. // Фінанси України. - 2006.-№ 6. - С. 3-20.

Annotation. This article describes the economic essence of the development budget and its role in the socio-economic growth area.

Key words: development budget, local budget, investment provision, social sector.

УДК 657

О.С. Височан, к.е.н., доцент; І.І. Грицак,

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

ОСНОВНА ТА ПОХІДНІ СУПЕРЕЧНОСТІ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ, УТРИМУВАНИХ ДЛЯ ПРОДАЖУ

У статті досліджено суперечності у вітчизняній методиці ведення обліку необоротних активів, утримуваних для продажу та наведено шляхи їх вирішення. Запропоновано використання низки додаткових рахунків для упорядкування відображення в обліку операцій з реалізації необоротних активів.

Ключові слова: необоротні активи, утримувані для продажу, основні та похідні суперечності.

Постановка проблеми. Гармонізація національної та міжнародної облікових систем спричинила докорінні зміни в методології обліку всіх без винятку об'єктів. Приведення вітчизняних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО) у відповідність до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі - МСФЗ) є процесом делікатним і прискіпливим, особливо стосовно тих завдань, вирішення яких є новинкою для бухгалтерської практики в Україні.

Введення П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» призвело до виникнення нових проблемних питань, зокрема з обліку реалізації основних засобів, які зумовлені несумісністю вимог застосування певних